No. 1436 Zaterdag 15 Juli 1911. 28ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

EENIGE KANTTEEKENINGEN.

Niets hoegenaamd verlokt ons, nog eens te gaan *napleiten* over het *pro* en *contra* van het ontwerp, dat in den avond van 5 Juli door den Kol. Raad is afgestemd.

Met geen enkel woord wenschen wij dat wetsvoorstel in bescherming te nemen, niet omdat wij overtuigd zijn geworden door de geleverde argumenten, veeleer 't tegendeel, maar eenvoudig omdat de zaak *beslist* is. In de twee artikelen, waarin wij geheel ter goeder trouw en volgens innige overtuiging onze meening omtrent de aanhangige zaak hebben uiteengezet, stond ons voortdurend en eenig en alleen het belang van het Openbaar Onderwijs voor oogen. Wij konden dat des te veiliger doen, zonder eenig zweem van of gevaar voor partijdigheid, omdat het katholiek bijzonder onderwijs zelfs niet in de verste verte bij dit ontwerp betrokken was en geen katholiek belang noch met het vallen noch met 't aannemen dezer wet op het spel stond. Ook was het geen aanmatiging, wanneer wij als ieder ander vrije staatsburger gebruik maakten van het voor ieder gelijke recht om publieke aangelegenheden te bespreken. Of zou ons geloof ons daarvan uitsluiten? of zouden wij dat recht missen omdat wij katholiek priester zijn? Ook over het Openbaar Onderwijs *eischen* wij het recht de publieke opinie voor te lichten in het belang van dat Openbaar Onderwijs zelf.

Volgens onze innige overtuiging heeft ook een katholiek gouverneur, hebben katholieke raadsleden, en katholieke leden der School-commissie en wij als katholiek blad den heiligen plicht mede te werken, dat dit openb. onderwijs zou goed en degelijk mogelijk zij, opdat wie dat onderwijs willen of moeten genieten, zoo grondig mogelijk onderwezen worden, en opdat zij ook goede waar krijgen voor hun geld. En wij kunnen ons niet voorstellen, hebben ook nooit vernomen, dat de *katholieke* leden der plaatselijke School-commissie niet hunnerzijds met de vrijzinnige medeleden altijd hebben meegewerkt voor alles wat voor het Openbaar Onderwijs in onze kolonie bevordelijk kon zijn. Zelfs zij die van dat onderwijs *geen* gebruik maken, hebben recht te vorderen, dat ons Openb. onderw. zelfs aan *hooge* eischen moet voldoen, omdat zij als belastingbetalers billijker wijze kunnen vorderen, dat de enorme uitgaven, die aan het openb. onderwijs worden ten koste gelegd, niet verkwist, maar ten goede besteed worden.

Ziedaar waarom wij wel degelijk bij 't openbaar onderwijs geïnteresseerd zijn en er geen belang bij *kunnen* hebben, dat onderwijs afbreuk te doen. Wij hebben bij 't schrijven dier artikelen niets anders dan eenvoudig de beginselen verklaard, die reeds sedert 50 en méér jaar tot in den laatsten tijd de gedragslijn hebben afgeteekend, gevolgd door het Katholiek Bijzonder Onderwijs in onze Kolonie ten opzichte van haar eigen *vrouwelijk leeke*personeel, als kweekelingen in onze scholen werkzaam, zoodra zij in het huwelijk traden. En wat meer zegt, nooit of nimmer heeft een dezer kweekelingen daarin eenig onrecht of onbillijkheid meenen te zien, integendeel zij allen beschouwden het als van zelf sprekend, dat, eenmaal getrouwd, hun plaats niet meer in de school was, maar in hun gezin. Toen schrijver dezes nog pastoor was te Rincon op Bonaire, huwde daar ruim 6 jaar geleden de kweekelinge der bijz. school, en lang te voren reeds kwam zij mij daarvan in kennis stellen en mij er aan herinneren bij tijds te zorgen een plaatsvervangster klaar te hebben, opdat zij haar huwelijk niet zou behoeven uit te stellen.

* * *

Wij bepalen ons nu tot enkele opmerkingen of kantteekeningen, waartoe de woorden der sprekers van dien avond ons de stof verschaffen.

De Heer LANSBERG zeide:

„Van de onderwijzeressen, die een huwelijk hebben aangegaan, zijn er nu 3 in dienst en voor zoover het ons bekend is, heeft het onderwijs daar absoluut niet onder geleden."

De Heer DE VRIES drukte zich correcter uit, en weerlegt tevens den vorigen Spreker:

„Tot mijn leedwezen kennen we hier geen gevallen van gehuwde onderwijzeressen, *die tevens moeder zijn,* anders waren aan de praktijk te toetsen geweest in hoeverre dit nadeelig op het onderwijs gewerkt had."

Want juist op het moederschap en het kinderen te verzorgen hebben berustte ons bezwaar tegen de gehuwde onderwijzeres in de school.

Een andere opmerking.

De Heer DE VRIES zeide:

„dat de wetgever uitsluitend te maken heeft met zijn *ambtenaren*",

en te voren had dezelfde spreker gezegd:

„dat het steeds het streven van het Gouvernement moet zijn om zoo min mogelijke in te grijpen in 't *particulier* leven van zijn ambtenaren".

Hiermede gaan wij volkomen accoord.

Maar het Gouvernement komt het recht toe te oordeelen en uit te maken, wie aan de vereischten van een goed ambtenaar i. c. onderwijzeres voldoet, en nu meent het Gouvernement dat zoodra een onderwijzeres huwt, het onderwijs er onder zal gaan lijden, dat zij dus minder geschikt wordt voor haar *ambt*.

Hier is dus geen ingrijpen door het Gouvernement in het *particulier*—, maar in het *ambtenaars*-leven dier onderwijzeres. Dit wordt nog veel duidelijker uit het voorbeeld der onderwijzeressen in Nederlandsch-Indië, door den Heer LANSBERG aangehaald

„Zijn wij wel ingelicht, dan was indertijd de algemeene klacht in Nederl. Indie, dat de uitgezonden onderwijzeressen, spoedig na haar aankomst huwden en daarna het onderwijs vaarwel zeiden.

„Een gevolg daarvan is, dat zij zich thans moeten verbinden, om gehuwd of ongehuwd, gedurende vijf jaren bij het onderwijs te blijven Verlaten zij den dienst binnen dien tijd, dan moeten zij alle uitgaven verbonden aan haar uitzending, restitueeren."

Uit dat voorbeeld constateeren we *vooreerst* met voldoening, dat de Indische onderwijzeressen met ons van oordeel zijn, dat *ná* haar huwelijk haar geheele persoon gevorderd wordt voor haar gezin en haar plaats niet meer in de school behoort te zijn.

Ten tweede blijkt er uit, dat in Indië het Gouvt. haar *dwingt* aan dien plicht van gehuwde vrouw en moeder te kort te schieten, door haar te ontrukken aan den huiselijken kring, door haar *tegen haar zin* in de school terug te brengen.

Zie, dat is ingrijpen in het *particulier* leven van den ambtenaar!

Ten derde. Het doel van onze, evenals van de Indische verordening was: het belang van het onderwijs.

Hier vreesde men half werk van een gehuwde onderwijzeres. *Dáár* kwam men door het huwen der onderwijzeres te staan of wel zonder leerkracht of wel voor telkens verwisseling van personeel en bovendien voor stijgende uitgaven ten laste der koloniale kas door voortdurende overtochtsgelden enz. voor nieuw personeel. *Dáár* moest men dus van twee kwaden het minste kiezen, of wèl van den eenen kant: *onderbroken* onderwijs door een gehuwde onderwijzeres of van den anderen kant: geheel *zonder* of herhaalde verwisseling van onderwijskrachten plus de grootere uitgaven.

Het eerste was natuurlijk verre te verkiezen, niet als een idealen toestand, maar als een minder kwaad, maar ten koste van een dwang en een ingrijpen in 't particulier leven (waarvan bij de verworpen wet geen sprake was) en dien wij nooit voor onze rekening zouden durven nemen. Het gevolg van dezen Indischen maatregel zal zijn, dat vele huwelijken zullen worden uitgesteld, dus dat personen belet worden „de ingeving van hun hart te volgen" enz enz. of een lusteloos onderwijs van een verbitterd persoon, die tegen haar wil en alleen op commando voor de klas staat.

Nog voor een ander punt willen wij terloops de aandacht vragen nl. dit, dat op die plaatsen in Holland waar een dergelijke verordening werd ingevoerd, deze daar tot stand kwam met medewerking ook van de groote meerderheid der *liberale gemeenteraadsleden*.

* * *

Wij stappen van dit onderwerp af, om nu nog eenige punten te bespreken, die geheel buiten de zaak in kwestie omgaan, doch door den Heer GORSIRA onnoodig in het debat zijn gemengd en die al te veel zijn oordeel beheerscht hebben om tegen het ontwerp front te maken.—

In ons vorig nummer hebben wij van het pleidooi van den Heer GORSIRA gezegd, dat het „klonk als een oorlog-verklaring," dat het een „type was van onverdraagzaamheid en verdachtmaking." En op het einde van ons verslag hebben wij onzen totaal indruk aldus saamgevat:

„Na deze zitting zal het wel voor niemand meer een geheim zijn, dat de gevoelens, die dezen avond tot uiting kwamen, voldoende bevestiging geven der loopende geruchten, dat hier de godsdienst als motief wordt aangegrepen voor een campagne van oppositie tegen het tegenwoordig Bestuur."

Diegenen, die met *Argus* van ons een rectificatie van deze woorden verwachten, moeten wij van meet af volkomen teleurstellen. Wij wenschen **niets** terug te nemen. Voor de waarde onzer qualificatie der rede van den Heer GORSIRA eischen wij evenmin een geloof op gezag, wij zullen die woorden ruim voldoende toelichten.

Het begint den schijn te krijgen alsof men met de loslippigheid van dien spreker verlegen zit, misschien wel omdat hij te veel uit de school klapte. Waarom anders tracht men nu de scherpe kanten zijner woorden weg te doezelen? Zijn wapendrager en schildknaap *Argus* maakt zich verdienstelijk, diens wondbare plekken voor het oog te verbergen en de aandacht van die punten af te leiden en den lichtgeloovigen en oppervlakkigen lezer te verschalken.

„Wij betreuren het, zegt *Argus*, dat het blad, (Amigoe di Curaçao, in de boven geciteerde woorden) zoo geheel ten onrechte den godsdienst in een zaak brengt, waarbij hij heelemaal niet thuis behoort."

Wij releveeren hier met bijzonderen nadruk, waarvan men gelieve nota te nemen, dat *Argus* van oordeel is, dat hier de godsdienst geheel ten onrechte in deze zaak gemengd is, waar hij onder geen enkel opzicht thuisbehoort. Dit geeft volkomen ook onze zienswijze weer, maar wij ontkennen beslist, dat **wij** ons daaraan hebben schuldig gemaakt. Nergens in onze artikelen ter verdediging van het ontwerp hebben wij ons op den godsdienst beroepen, geen enkel argument zelfs aan den godsdienst ontleend, doch alleen het belang van het Openb. Onderw. kozen wij als uitgangspunt, ten overvloede en ter bekrachtiging voegden wij er bij, dat ook de goede verhouding tot het gezin er bij zou winnen. — Dat op de meest lichtvaardige en ongemotiveerde wijze de godsdienst in deze zaak gemengd werd, was juist onze grief tegen de manier, waarop de Heer GORSIRA zich was te buiten gegaan. Wij verzoeken *Argus* dus zijn verwijt aan dien Heer over te brengen.

Wij konden ons oogen nauwelijks gelooven, toen wij lazen, wat Argus zijn lezers tracht wijs te maken:

„*Niemand zou willen beweren,* dat de leden van den Kolonialen Raad, die *voor* het ontwerp, ... hebben gestemd, *niet met volle overtuiging en uitsluitend lettende op het belang van het openbaar onderwijs hun stem hebben uitgebracht. Bij gevolg zal niemand bij de verdedigers van het ontwerp eenige bijbedoeling veronderstellen, die van invloed is geweest op hun stem.*"

(Wij hebben hier eenige woorden gecursiveerd, die wel de aandacht verdienen).

Welnu niemand minder dan de Heer GORSIRA zelf heeft openlijk in den Kol. Raad zulks beweerd en die bijbedoeling bij sommigen zijner medeleden verondersteld.

„Eerbiedigende het gevoelen van hen, die van wege **partijstreven** of uit principe met het ontwerp zullen meegaan, enz."

Is dat geen verdachtmaking? Wordt hier niet met duidelijke woorden het stemmen uit volle overtuiging en alleen lettende op het belang van het Openb. Onderw. in twijfel getrokken en aan bijbedoeling uit partijbelang toegeschreven?

Het komt ons voor dat de Heer G. in *Argus* een onhandigen pleitbezorger gevonden heeft. We zullen hem dus voorloopig laten rusten.—

* * *

De punten, die buiten de eigenlijke zaak staande, door den Heer G. worden genoemd als grieven tegen het Kol. Best. zijn de volgende:

1o. Noch de schoolcommissie noch de schoolopziener is geraadpleegd vóór de indiening van het ontwerp.

Ons hoofdbezwaar tegen deze grief is, dat zij niet ter juister plaatse is aangebracht.

Noch van deze noch van een der andere grieven vinden wij met een enkel woord gewag gemaakt in het *Verslag der Rapporteurs.* Waren zij daarin opgenomen, dan had de Gouv. in zijn *Memorie van Antwoord* gelegenheid gehad deze te weerleggen of de redenen daarvoor op te geven.

Wij meenen, dat het met de parlementaire usances in strijd is, zaken bij de openbare behandeling in debat te brengen, die in het Verslag der Rapporteurs verzwegen worden. Een gedelegeerde zou geheel onvoorbereid daartegen over gestaan hebben en daarom misschien het antwoord zijn schuldig gebleven.—

2o. „Het geldt hier het Openb. Onderwijs, dat op C.... staat uitsluitend tegenover 't Katholiek onderwijs, en is de eenige toevlucht voor hen, die van het Katholiek Onderwijs niet gediend zijn."......„Elke afbreuk aan het Openb. Onderwijs gedaan komt hier het Kath. Ond. ten goede."

Waarom hier die antithese, die tegenstelling tusschen het Openb. en

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

Wij zijn hier in blijde afwachting, Morgen 21 Mei komt de gouverneur.

Waarmee?

Met Juliaan of oorlogsboôm?

We weten 't niet.

En 't doet er eigenlijk ook weinig aan af.

Als ie maar komt, want klaar zijn we, totaal, heelemaal, allemaal.

Als 't maar niet gaat, zooals 'n paar weken geleden.

Toen zou de nieuwe bisschop van Curaçao hier komen, Monseigneur Vuylsteke.

Pastoor en parochie waren ook kant en klaar.

Maar de bisschop kwam niet.

Tuk op copie, ben ik toen zeer gewiekst dien teleurgestelden pastoor eens gaan interviewen, en ziehier wat ik te hooren kreeg:

„Zoo, Jan Paul, ben je daar weer met je losbladig notitie—boekje, en je onoogelijk endje potlood.

Zeker weer niks te pennen.

Dan moet den ouden man er natuurlijk weer aan.

Of ik de blues heb?"—

—„Zeg, praat je moedertaal, en denk er aan, dat je spreekt tot 'n abonnent van „Neerlandia".

Nu is „Neerlandia" ook wel geen hollandsch, maar toch beter te verdedigen dan die blues-hebberij van jou."

—„Ja, natuurlijk had ik 't land.

Zondag, ná de Hoogmis stuur ik binocle met me jongens per paard en ezel naar White Wall, om zee rond St. Kitts af te focussen.

'n Drie kwartier later komen ze ventre à terre 't dorp binnengerend:

„„Ze komt, is in zicht" etc.

Beesten op stal, hijsch je vlaggen!

Trek intusschen mijn schoenen aan, speciaal voor die gelegenheid geglimd met „Whitemoré's gilt-Edge".

Veters knappen af natuurlijk, juist als 't minst gelegen komt.

'n Lintwormen—natuur hebben ze.

Vlaggen wapperen omhoog in stijve bries, hollandsche, pauselijke, amerikaansche, de laatste omdat de bisschop 8 lange jaren onder de „star en stripes" geleefd heeft

Nuffig klapperden nu signaalvlaggen: Z. B. H. = „Welkom" en E. U. J. = „Bisshop" het blauw hinein in.

Ja, Jan Paul, sla gerust 't internationaal seinboek na, en je zult zien dat 't correct is.

Omhoog waren nu ook die kleurige katoentjes. Lampions worden nu bollend aangedragen, gehangen aan slingerende respectieve ijzerdraadjes, nieuwe veters zijn aangerukt door schoengaatjes gekruisd, alles is klaar, kant en klaar.

Ooren wijd open, om afgesproken far-away getoeter van steamer te hooren.

Daar is ie, roepen ze.

Helaas, 't is slechts de balk-intonatie van mijn ezel „Cigarette", die haar dineer reclameert.

In keuken alles in volle actie.

Nog niets.

Tafel al gedekt voor ons drieën.

Nogal niets.

Heeft u wel eens 75 minuten bij regenachtig weer in Geldermalsen op 'n treintje zitten wachten?

Ik heb dat fortuintje eenmaal gehad.

Datzelfde je eigen-in-den-weg-loop-gevoel als toen, kreeg nu weer houvast bij mij.

Ik ben toen in Godsnaam maar gaan eten, in 't gezelschap van 2 leege stoelen.

Ge begrijpt, hoe geanimeerd de conversatie was.

Toen kwam eindelijk de lugubre oorzaak van loos alarm, gebroken veters en koud eten rookpluimend voorbijgeschroefd, 'n cargo—steamer eens zoo groot als ons Juliaantje.

Ik heb toen niets gezegd, alleen met iets uittartends in mijn blik, al mijn vlaggen en signalen gestreken.

En we bleven wachten Zondag.

En we bleven wachten Maandag.

En we bleven wachten Dinsdag.

Toen kwam er 'n nuchter bericht aan onzen agent van zijn St. Kittschen confrère, dat deez' trip de Juliana later komen zou.

Dat behoefde ze toen waarachtig niet meer te kabelen.

Dat snapte toen mijn fox terrier al.

't Waarom en 't wanneer lagen voor ons echter nog in Egyptische duisternis.

En de zon kwam op, en de zon ging onder, 5, 8, 10, 13 maal,

Eindelijk weer in cablegram.

„Bishop a|b S. S. „Parima".

Die paar woordjes verzonden 1 Mei op St. Thomas, werden hier 't baaipad opgezigzagd den 6den Mei half 7 P. M.

Met 'n beetje wind bezeilt men die afstand in anderhalven dag.

Heusch, 't was 'n „telegram" zonder raillerie.

Quebec-liner „Parima" arriveerde Zondagochtend op St. Kitts, Maan-

het *katholiek* onderwijs, waarvoor het ontwerp zelf niet de minste aanleiding gaf?

De tegenstelling wordt zoo scherp mogelijk opgezet. „Het Openb. Ond. staat hier niet tegenover het Bijz. Ond. in het algemeen, maar uitsluitend tegenover Katholiek Onderwijs."— Het godsdienstige, het specifiek katholieke is dus de grief.

Het is de achterdochtige vrees, dat deze wet gemaakt is, om afbreuk te doen aan het Openb. Ondw. en het Kath. Onderw. er op vooruit zal gaan. En dat mag nooit of nimmer!

En nu eenmaal door den afkeer tegen den kathol. godsdienst en dat onderwijs de achterdocht is opgewekt, gaat de Heer GORSIRA op zoek, tot hij zelfs sporen meent ontdekt te hebben van een reeds lang opgezet plan om het openb. onderwijs ten onder te brengen.

3o. „Het opdoeken van de openbare school voor minvermogenden aan de Overzijde der Haven is een groote fout geweest"? — Het noemen van die school is al voldoende om, al is het reeds ± 15 jaar geleden, aan dat feit den naam te verbinden van den eveneens katholieken Gouverneur Mr. BARGE. Is dat geen bewijs, dat de godsdienst er bij de haren wordt bijgesleept om een kwade verdenking te wekken?

Maar weet men dan niet, dat die school, toen zij nagenoeg geheel verloopen was, werd opgeheven met goedvinden van den Kol. Raad, enkel uit zuinigheid, waarop bij herhaling toen door den Minister werd aangedrongen?

4o. „De afvoering van den post voor de normaallessen van de Begrooting van 1912 moet ook als een misstap beschouwd worden."

Ziedaar nog een bewijs voor het vermeende streven van het Kol. Bestuur, om het Openbaar Onderwijs afbreuk te doen.

Wij willen hier den Heer G. opmerken, dat deze opmerking uitstekend op zijn plaats zou geweest zijn in het *Verslag der Rapporteurs* voor de Begrooting van 1912 of althans bij de Openbare behandeling op den 6 Mei. Maar *toen* geen woord over deze kwestie, zelfs geen protest..........van den Heer GORSIRA.

En toch op een heel bijzondere wijze viel toen de aandacht op deze normaallessen, omdat het desbetreffend onderdeel van art. 14 bij afzonderlijke *nota van wijziging* door den gouverneur van de Begrooting werd afgevoerd. De Heer GORSIRA was het toen volkomen eens met dien maatregel van het Bestuur en heeft dus zelf met alle vrijzinnige leden van den Raad daartoe meegewerkt.

In de *Memorie van Toelichting* zeide de Gouverneur:

Nota van Wijziging: De post van f 2.240 van personeel aan normaalschool kan vervallen. Binnenkort zullen er veel meer onderwijzeressen zijn, dan er in den eersten tijd geplaatst kunnen worden.

Door jongens wordt de normaalschool zoo goed als niet bezocht.

Het is daarom niet gewenscht, dat **voorloopig** met het geven van normaallessen wordt voortgegaan.

Wat was het gevoelen van den *geheelen* Kol. Raad omtrent die normaalschool bij de oprichting er van onder Gouv. DE JONG VAN BEEK EN DONK.

In het *Voorloopig verslag der Rapporteurs* op de Begrooting voor 1910 heette het:

Art. 14: Men had geen bezwaar tegen het aangevraagde crediet voor de normaalschool. Alleen wenschte men hier te doen uitkomen, dat wanneer later de belangstelling in die school verloopt, er geen sprake moet zijn van het toekennen van vergoeding aan de thans daaraan verbonden onderwijzers wegens gemis van inkomsten.

Had dus de Gouv. geen recht, was het geen plicht *tijdelijk* de normaallessen op te heffen als een zuinigheidsmaatregel, daar in de behoefte aan onderwijzeressen ruimschoots voorzien was?

Maar waarom moet die maatregel van de opheffing der normaallessen dan nu verdacht gemaakt en daarachter geheime intrigues gezocht worden, alsof het een tendens gold systematisch het Openbare. Ond. in de toekomst van leerkrachten te berooven? De Heer G. weet zoo als ieder ander, dat ongeveer twee maanden geleden 5 leerlingen van de normaalschool hun diploma als onderwijzeres 3e kl. behaalden en dat *tot nu toe nog slechts 3 hunner* een aanstelling als zoodanig bij het Openb. Onderwijs ontvingen. Verder worden ook nu nog die lessen door een 3 of 4 vrouwlijke normalisten gevolgd, die waarschijnlijk nog in den loop van dit jaar hun examen zullen afleggen. Daar is dus nu naar menschelijke berekening voor 1912 meer dan overvloed aan vrouwelijke onderwijskrachten, zoodat het geen zin had voor 1912 dien post op de begrooting te behouden, maar dustijdelijk en uit bezuiniging van de Begrooting werd afgevoerd.

Welke waarde heeft dan een bewering van den Heer Gorsira als deze? dat

„men thans reeds op Curaçao met moeite „geschikte krachten krijgen kan om in „de richting van het neutraal onderwijs „te werken.

„Beperking van het ambt van onderwij„zers tot ongehuwde vrouwen zal de „keuze nog moeilijker maken en het open„baar onderwijs kunnen benadeelen, waar„tegen door ons thans met ijver moet „worden gewaakt."

Waartoe die oproep tot ijver en tot waken, tenzij om achterdacht te wekken en kwade trouw te veronderstellen, waarvoor absoluut geen termen aanwezig zijn?

***

Heeft de tegenwoordige Gouverneur nu dit jaar niet de duidelijke bewijzen geleverd dat hij het openbaar onderwijs werkelijk een goed hart toedraagt?

In het *Verslag der Rapporteurs* over de Begrooting van 1912 werd geklaagd:

Dat leerplan [aan de Hendrik school voor meer uitgebreid onderwijs], dat aanvankelijk voor een negenjarigen cursus ontworpen was, schijnt onveranderd ja, zelfs nog meer uitgebreid overgenomen te zijn voor de tegenwoordige school met een achtjarigen cursus.—

En terstond daarop kwam de Gouverneur in zijn *Memorie van Antwoord* reeds aan de bezwaren te gemoet:

Het plan bestaat bij ondergeteekende om het volgende jaar aan de Hendrikschool een negende klasse toe te voegen, indien blijkt, dat zich daarvoor voldoende leerlingen aanmelden, wat naar ingenomen informaties, wel het geval schijnt te zullen.

Nog een ander eclatant feit van recenten datum:

De schoolcommissie had voorgesteld, art. 15 f. *kosten van een cursus in het boekhouden* van de begrooting van 1912 af te voeren.

De Gouverneur volgde dat advies *niet* op, juist in het belang van het openbaar onderwijs, zooals bleek uit de *toelichting* bij dat artikel:

Art. 15 f. Aan den cursus in het boekhouden zijn tevens lessen verbonden in de Engelsche en Spaansche handelscorrespondentie, wat van groot nut kan zijn voor jongelui, die plaatsing zoeken op een handelskantoor.

***

De Heer Gorsira heeft nog een ander soort pijlen in zijn koker. Hij gaat nu dat Katholiek onderwijs declineeren en verachtelijk maken, zelfs de bedienaren bij dat onderwijs werkzaam moeten het outgelden om hun celibaat, hun ongehuwden staat, omdat „bij hen Gods gebod: *weest vruchtbaar en vermenigvuldigt* niet in goede aarde is gevallen", zelfs het recht om vrijuit onze meening te zeggen wordt ons betwist en onze eerlijke oprechte bedoelingen worden verdacht gemaakt:

„Ik vraag mij af, of zij, die geen va„der of moeder kunnen of willen zijn, wier „belangen bij dit onderwerp zoo luttel zijn, „of zij de behandeling maar niet liever „moeten overlaten aan hen, die wel „vader of moeder zijn kunnen en willen „en daarbij zoo goed als de eenige gein„teresseerden zijn."

Hebben dus alleen zij, die bij een zaak geïnteresseerd zijn, het recht van medezeggingschap? Moet dus alleen 't puur eigenbelang op den troon verheven?

Zelfs het oude lasterpraatje van het *dom houden* der kinderen op de katholieke scholen, moet er worden bijgesleept, om dat onderwijs in discrediet te brengen en de geestelijkheid die voor dat onderwijs zorg draagt, een schop te geven:

Mag bij het Bijz. Ond. de dosis van kennis, die men toe wil dienen, beperkt worden, mag men, zooals een hooge autoriteit zich hier heeft uitgelaten, de dosis bij de meerderheid der leerlingen klein maken om te voorkomen, dat zij allen geleerden zullen worden, bij het openbaar onderwijs moet men allen zonder onderscheid in de gelegenheid stellen, de hoogste mate van ontwikkeling te bereiken.

***

Wij vragen op nieuw, wie mengt hier den godsdienst in deze zaak? Wie tracht dien godsdienst en zijn bedienaren verachtelijk te maken?

Deze rede is tot in zijn diepste vezelen „een type van onverdraagzaamheid en verdachtmaking." Elke onpartijdige lezer kan nu zelf oordeelen, of wij goed deden deze woorden *niet* te herroepen.

Men ziet het alsof het op toepassing der *liberale* beginselen: onbediediging van ieders meening, gewetensvrijheid, verdraagzaamheid, vrijheid van drukpers aankomt, dat men in de liberale gelederen maar liefst tegenover den katholiek priester een uitzondering maakt.—

***

Ronduit gezegd 't stuit ons tegen de borst, met zulk onwaardig gedoe, dat er op aangelegd schijnt, te speculeeren op de politieke hartstochten, ons nog langer bezig te houden.

Nooit of nimmer heeft men in een vrijzinnigen gouverneur het recht, om zijn ambtenaren te benoemen of te ontslaan betwist of benijd of beknibbeld. Waarom dan nu wèl en eerst in den allerlaatsten tijd bij dezen katholieken Gouverneur?

Gaf zijn verleden recht tot zulk een optreden? *Argus* zelf ontkent dit: „Heeft, aldus constateert *Argus* volkomen naar waarheid:

„Heeft de tegenwoordige Gouverneur, het hoofd van het Bestuur, niet vóór ZEd. tot die betrekking geroepen werd, steeds de achting van *iederen* genoten? Heeft niet de bevolking van Curaçao, onder allerlei vormen, hare geestdriftige goedkeuring betoond, toen het H. M. de Koningin behaagde Mr. NUYENS tot het hooge ambt van Gouverneur te benoemen? Bestaat de Koloniale Raad niet uit dezelfde leden, als toen de Gouverneur benoemd werd en heeft de heer NUYENS niet steeds denzelfden godsdienst? beleden

Hebben niet nog voor kort geleden, de Staten-Generaal hunne voldoening uitgesproken over de goede samenwerking die er tusschen Raad en Bestuur bestaat? Niemand zou anders dan bevestigend op al deze vragen moeten antwoorden; het zijn vaststaande feiten, die niet ontkend kunnen worden."

De zitting van den Kol. Raad van 5 Juli heeft 't bewijs geleverd, dat er dus een ommekeer heeft plaats gegrepen in de houding tegen het Kol. Bestuur.

Maar als noch het verleden van de een landvoogd recht geeft op zulk du een optreden, noch zijn onpartijdigheid, noch zijn groote belangstelling voor het Openbaar Ond. kunnen in twijfel getrokken worden, en evenmin het bewuste ontwerp zelf eenig houvast geeft om zijn goede bedoelingen te verdenken, dan vragen wij, of het voor den Heer GORSIRA pas gaf bij de bestrijding van dit wetsvoorstel het *Katholiek* Onderw. tegen dezen *katholieken* Gouverneur uit te spelen, om hem als vijand van het openbaar onderw. verdacht te maken.

BLADVULLING.

De allerslechtste dienst, welken ouders aan hunne kinderen kunnen bewijzen is hen vrij te stellen, ik zeg niet van de wet (want de wet gaat boven hun wil) maar van de noodzakelijkheid om te arbeiden. Zonder arbeid geen krachtige mannen en geen krachtige volkeren!

Kard. Mercier.

CORRESPONDENTIE

Aruba 6 Juli 1911.

Waar is Castro?

Deze vraag, die eerst de gemoederen in spanning bracht, dewijl men een invasie van Castro en zijn kornuiten vreesde naar aanleiding van de gebeurtenis, reeds genoegzaam in den „Amigoe" beschreven, heeft plaats gemaakt voor een andere vraag wegens een gebeurtenis eenig in de annalen van Aruba, die ieder weldenkend Arubiaan in vlammen zet, maar 't gouvernement op ons eiland naar het schijnt koud laat.

Eenigen tijd geleden is een oud-Arubiaan van Coro naar hier gekomen. Hij beweerde recht te hebben op bezit van een hofje, dat door een eerzame weduwe wordt bebouwd en waarop geregeld door water wordt verkocht aan de bewoners van de Plaja. Toen de weduwe hem dit recht betwistte, heeft deze Coriaan zich zelf recht geschaft: heeft hij zich des nachts meester gemaakt van het hofje en den put, onder bedreiging van op venezulaansche wijze dengene te behandelen die hem durfde te weerstaan in zijn doen en laten.

Dewijl 's mans reputatie van een 25 j. herwaarts van dusdanigen aard was, dat iedereen den schrik om 't lijf slaat, waagt het niemand tegen hem voor 't recht der weduwe op te treden. Deze zoekt van gouvernementswege bescherming en recht; verschillende personen hebben zich reeds bij 't gouvernement voor deze zaak geïnteresseerd, met zoo weinig gevolg, dat die Coriaan nu reeds ongeveer een maand zich verheugt in 't rustig gebruik van dat hofje, een terrein van 2 bunder oppervlakte, water verkoopt naar hartelust, natuurlijk met de gereedschappen, die hij daar 's nachts gevonden heeft en die de weduwe toebehooren, het vruchtgebruik geniet van hetgeen de weduwe geplant en gezaaid heeft, zonder dat het gouvernement zich met deze zaak inlaat.

Wij willen voor een oogenblik veronderstellen, dat deze Coriaan 20 jaar geleden de eigenaar was van dezen grond, maar dan is toch nu de vraag gewettigd, of deze weduwe, wier man een paar maanden geleden gestorven is en meer dan 20 jaar lang in het rustig bezit van dat hofje gebleven is, er op gearbeid, de belasting er van betaald heeft, zonder dat van den kant van dezen inbreker daartegen is opgekomen, of deze weduwe niet als eigenares kan aangemerkt worden, doordat de rechten (??) van den vorigen eigenaar verjaard zijn. En ook aangenomen zelfs, dat dit niet het geval is, heeft dan een vreemdeling maar zoo het recht, iemand eigenmachtig uit zijn bezit te verdrijven en zich met geweld daarvan meester te maken, zonder ook maar het geringste bewijs over te leggen van bezit of van eigendomsrecht?

Er wordt gezegd dat 20 jaar geleden de toenmalige ambtenaren van het Gouvernement aan den man dier weduwe recht hebben laten wedervaren. Ligt het dus niet voor de hand, dat hij zich blijkbaar *niet* op degelijke bewijzen kan beroepen, die hij anders wel aan het Gouvernement zou hebben overgelegd om van officieele zijde zijn recht erkend te zien? Het lijkt op zijn minst genomen, in hooge mate verdacht, dat deze indringer eerst den dood van den man heeft afgewacht, in de hoop met een zwakke vrouw het gemakkelijker te kunnen klaar spelen.

Kan de man werkelijk doorslaande bewijzen voorbrengen, dat hij wettig eigenaar is van dien grond, dan zullen wij de laatsten zijn, om hem dat recht te betwisten, doch dan zullen er ons bedunkens toch wel termen aanwezig zijn, dat hij rechtens tegenover de weduwe tot schadeloosstelling verplicht wordt voor hetgeen zij aan dien grond heeft ten koste gelegd of voor hetgeen die grond in dien tijd aan waarde is gestegen.

Zoolang de tegenwoordige toestand blijft voortduren, is en blijft het voor elken weldenkenden Arubiaan, die meende onder het Hollandsch gezag voldoende tegen geweldpleging en aanranding beschermd te zijn, een raadsel en een groote teleurstelling, hoe op Hollandsch grondgebied, onder de driekleur van Nederland, dat de machtspreuk „*Ik zal handhaven*" in zijn schild voert, het mogelijk is, dat deze weduwe niet door de ambtenaren der justitie tegen het haar aangedaan onrecht wordt in bescherming genomen en zij minstens zoolang nog in het rustig bezit van haar goed gebleven wordt, totdat òf wel er een minnelijke schikking tusschen beide partijen getroffen of wèl het goed recht van den eischer wettelijk en deugdelijk erkend is.

Berichten uit de Kolonie.

Vormreis.

Dinsdag morgen heeft Mgr. M. G. VUYLSTEKE met Pater M. VAN DEN ELSEN per *Prinses Juliana* de vorm- en visitatiereis ondernomen naar Bonaire. Bij deze gelegenheid zal ook het altaar geconsecreerd worden der nieuwekerk van Rincon. De Eerw. fr. RADULPHUS, Directeur van het St. Thomas-College, en Inspecteur van het katholiek bijzonder onderwijs in onze kolonie maakt de reis mee.

Katoen-oogst op St. Eustatius.

Bij de behandeling der Begrooting van het volgend jaar in den Kol. Raad op 6 Mei, werd van de katoencultuur op St. Eustatius door den gedelegeerde gezegd, dat de gezaghebber over dit oogstjaar 1910-11 een hoeveelheid van 100 balen katoen hoopte te verschepen, doch dat het Bestuur naar aanleiding dezer uitkomsten zich niet te groote verwachtingen maakte.

De uitgaven voor dien oogst beliepen 990.— fl. terwijl er toen voor een waarde van 1600.— fl. was geoogst.—Volgens de allerlaatste berichten blijkt nu, dat reeds 140 balen verscheept zijn en dat nog steeds de motor aan het werk is, om de katoen te ginnen. Elke baal weegt ± 200 pond en tegen den markt prijs van 1 fl. per pond berekend. vertegenwoordigt dus elke baal een waarde van ± 200 fl. zoodat nu reeds voor een waarde van 140×200=28.000 gld. verscheept is, terwijl nog een tweede oogst, van minder kwaliteit en minder opbrengst misschien nog kan verwacht warden.

Dat St. Eustatius dus door zijn katoen een schoone toekomst te gemoest gaat, valt niet meer te betwijfelen.

✠ Dr. G. van den Heuvel.

Onder het afdrukken onzer Courant bereikte ons het bericht, dat de sympathieke Dr. GERARD VAN DEN HEUVEL heden morgen in het Militair Hospitaal is overleden.

R. I. P.

Consulaten.

De Heer JOSH. M. L. MADURO is door Lic M. Estrada Cabrera, constitutioneel president van de Republiek Guatemala, bij schrijven van den 20 Mei benoemd om zijn overleden vader den Heer MOSES S. L. MADURO als consul dier republiek op te volgen.

—De Heer S. E. L. MADURO is aangewezen om als Hoofd van het Consulair Agentschap van Frankrijk alhier op te treden.

---

dagavond kwam Captain Ben's schoener bij ons binnenloopen met de Bisschop aan boord.

Eindelijk!

't Was donker en woei.

Wiegelende lampions op den 120 voet hoogen klifrand vlogen in brand. Onder al dat rozig—wit—vlamgelek stak ik in zee.

Over mijn ontmoeting met mijn bisschop en zijn socius Father v. d. Veer, schrijf je niks, hoor Jan Paul. Slijp intusschen maar 's 'n puntje aan je onsmakelijk potloodje, want ik heb je nog meer te vertellen.

Twee dorries met respectieve roeiers waren langszij.

'n Valies werd aangegeven.

Vier handen pakten 't.

Nijdig trekken, rukken, halen heen en weer, ten laatste bonsden er doffe vuistslagen in wiegelende bootjes over de donkere golven.

Ook hier weer je zuiverste „jaloesie de métier"

Ik bulderde: stop.

Geen kwestie van. Ze bleven hameren, beuken, rammeien, bonken op mekaars kop met zwellend enthousiasme als paukeniers bij forto, fortissimo.

Father v. d. Veer, expert in Jiu Jitsu, wilde met allen geweld aan 't spierbreken, schrok echter terug voor 'n sprong in de gapende donkere schuimende diepte.

Toen tuimelde Captain Ben doodgewoon ze'n eigen sloep overboord, wij sprongen er in, roeiden naar land, en lieten de beide kemphanen met gloeiende maar ongedeukte schedels zonder vrachtje ronddobberen, wat ook niet meeviel.

'tWas 8 jaren geleden, dar Mgr. Vuylsteke, toen pastoor van St. Martin, op ons eiland geweest was.

In feestelijk versierde nieuwe kerk deed onze nieuwe bisschop voor 't eerst zijn glorieuze intree onder klokgelui en jubelend feestgezang.

Adres werd door mij voorgelezen, Monseigneur antwoordde, nog 'n feesthymne, en huistoe allemaal.

Dinsdag 's morgens 8 uur 1ste H. Communie.

Maar dat weet je net zoo goed als ik. Jan Paul."

„Ja zeker, 's morgens 42 eerste communicanten en 's middags om 5 uur werden er 64 Statianen gevormd"

„Verder passeerde Mgr. hier de dagen met bezoek aan school en lazerette. Toren van protestantsche kerk-in-ruïne beklommen, van daar 'n schönes Aussicht genoten over heuvelen, valleien, Quill en zee, 'n rit gemaakt in de country naar gouvernementsplantage „Zeelandia", gewandeld door de Pompeï-achtigen benedenstad, en eindelijk met veel interesse bekeken de in volle actie zijnde katoenginnerij aan de baai.

Vrijdagochtend vroeg vertrok bisschop met socius per schoener Capt. Ben naar Saba.

En nu is 't meer dan welletjes, Jan Paul.

Neen, geen woord meer.

Maar luister nu naar goede raad, en koop in hemelsnaam 'n nieuw potloodje, want morgen komt de gouverneur, en dan weet je er alles van. Dag!"

***

Morgen komt de gouverneur!

Morgen = XXI Mei, en vandaag 2 Juli nog geen boot, met of zonder stoom, op de ree geweest met de gouverneurswimpel in top.

Den XXIII Mei kwam er 'n telegram dat 't bezoek was uitgesteld, dies leven we immer nog in hoop, in groote hoop, in hoop onverwoestbaar; in hoop gebaseerd op 'n rots van graniet.

Over t' heelemaal kopje in 't water vallen van alle mogelijke preparatieven voor Gouverneur's komst, zwijg ik als een visch; over 't maandenlang verstoken zijn van communicatie met Curaçao, met de treurige logische consequentie van een vacuum comme-ça in je provisiekast en in je maagstreek, ook daarvoor geen druppel inkt verspild; maar, van 't hart moet mij de bekentenis, dat ik gewoon paf sta over het gescharrel van ons stoomertje. Daar begrijp ik absoluut niets van. Wat ik daaromtrent van Utrecht-officieren heb moeten hooren, grenst aan het ongeloofelijke.

En portefeuille reeds een en ander over deez onverkwikkelijke kwestie. Daarover later.

***

Daar komt me waarachtig juist 'n schoener in met mail en provisie van Curaçao. „On revient toujours à ses premiers amours." Ik houd er van, alles zoo optimistisch mogelijk op te nemen, maar hier in casu moet men toch wel 'n enorme dosis optimisme in magazijn hebben, om bij zulk een halfslachtig gedoe je goede luim te bewaren.

We zullen maar moed houden.

JAN PAUL.

St. Eust. 2 Juli 1911

K. W. I. M.

Het Ss. „Prins Willem IV”, hetwelk volgens tijdtafel 23 Juni uit Amsterdam had moeten vertrekken, is eerst den 27sten vertrokken. Zooals men uit den nieuwen tijdtafel kan zien, is genoemd schip ingevallen voor het nieuwe Ss. „Oranje Nassau”, dat thans 7 Juli van Amsterdam zal vertrekken.

Hoog Bezoek.

Maandag morgen kwamen met het S.S. *Prins der Nederlanden* alhier aan de Heeren Dr. D. Bos, lid der 2e. Kamer der Staten-Generaal, vertegenwoordigende het district Winschoten, Voorzitter, J. van Vollenhoven, oud-hoofdadministrateur der Deli-Maatschappij, lid, en Mr. S. J. R. de Monchy, hoofdcommies aan de provinciale Griffier van Zuid-Holland, secretaris der zoogenaamde Welvaart-Commissie, die terugkeerden van hun bezoek aan Suriname, ingesteld om een onderzoek te doen naar de economische toestanden, vooral in verband met de bacoven-cultuur in die kolonie. Naar wij vernamen moet onze haven een voortreffelijken indruk op hen gemaakt hebben. De Heeren bezochten de stroohoeden-vlechtcursus op Pietermaai en werden door den Heer H. J. Cohen Henriquez rondgeleid en alle mogelijke inlichtingen aan hen verschaft. De Gouverneur bood de Heeren Dinsdag middag een lunch aan en maakte met hen. een rijtoer naar Caracasbaai.

Dienzelfden middag vertrokken de Heeren met dezelfde boot naar New-York. De Heer Mr. S. J. Visser oud procureur–generaal van Suriname, die ruim een maand op ons eiland vertoefde, vertrok per zelfde reisgelegenheid

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Heeren James & Henry Jones Edwin Senior en *Curaçaosche Handelmaatschappij* nieuwe Itinerario van stoomschepen. Hiervoor onzen oprechten dank.

Stoomketels.

Bij den Kol. Raad is ingediend een ontwerp–verordening tot wijziging der onlangs afgekondigde verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao. Eenige noodig geachte verbeteringen worden voorgesteld volgens de Memorie van toelichting.

Examen.

Volgens het door de familie ontvangen bericht is de Heer Charles Ellis aan de Universiseit te Amsterdam gelukkig geslaagd voor het doctoraal examen in de rechten.

Met genoegen melden wij dat de gewezen leerlingen van de Hendrikschool R. Brusse en A. Manuel geslaagd zijn voor de 1e kl. van 's R. H. B. S. met 5 j. cursus te Alkmaar, terwijl H. Manuel bevorderd is tot de Voorbereidingsklasse.

Verdronken.

Zondag middag zeilde de *Carmita* van Aruba onze haven binnen. Aan boord bevond zich een zekere Arabier, J. A. die onder geleide van de politie naar hier vervoerd werd, beschuldigd van diefstal, bij een zijner bevriende landgenooten, Marco genaamd. Misbruik makend van het hem geschonken vertrouwen en de genoten gastvrijheid, wist hij op een nacht het huis van Marco binnen te dringen, den sleutel van zijn geldkistje machtig te worden en met de som van 180 gulden er van door te gaan. De politie echter, die hem 's nachts rondom het huis van Marco had zien sluipen, nam hem gevangen, en toen men het geld bij hem vond, erkende hij zijn misdaad.

Toen Zondag middag de *Carmita* aan den mond der haven was aangekomen, wist hij van een onbewaakt oogenblik gebruik te maken en wierp zich te water, waarschijnlijk om aan de handen van het gerecht te ontkomen. Doch onmiddelijk verdween hij in de diepte, en men vermocht niets meer van hem te ontdekken.

Dinsdag middag vond men zijn lijk drijvende bij het Riffort. Na het uit het water gehaald te hebben werd het naar het hospitaal vervoerd, van wege de politie gekist en begraven.

Eeuwfeest.

De Cur. Ct. meldt dat de viering te Caracas van het honderdjarig bestaan van de Republiek Venezuela schitterend geweest is.

Met veel geestdrift werd er feest gevierd.

De vertegenwoordigers van buitenlandsche natiën, die deel genomen hebben aan de feestviering beginnen wederom de terugreis te aanvaarden.

Eenigen hunner hebben dat via ons eiland gedaan, zoo b.v. de vertegenwoordiger van Cuba, die eergister hier met de „Merida” aankwam. Te zijner eere had deze boot de vlag met de eenzame ster in top.

— Volgens hier in omloop zijnde geruchten is Castro op de Venezolaansche kust bij Castilletes geland.

Verschillende andere berichten uit Venezuela schijnen aan te duiden dat eerlang de rust in die Republiek verstoord zal worden.

Cur. Court.

Officieele berichten.

In de plaats van den Heer W. F. N. von Hombracht, die wegens vertrek uit de kolonie, eervol is ontslagen als lid van de commissie van administratie over de gevangenissen op Curaçao, is benoemd de heer A. G. Statius Muller, Inspecteur der belastingen alhier.

Het door den Gezaghebber van St. Martin N. G. aan den gouvernements-geneeskundige aldaar G. R. Hopkins, tot herstel van gezondheid, verleend verlof is met eene maand verlengd.

Aan den heer H. J. Nijman, onderwijzer aan de Hendrikschool en aan de Normaalschool en leider van den Boekhoudcursus, is tot herstel van gezondheid, eene maand verlof verleend.

De heer J. R. Beaujon is tijdelijk werkzaam gesteld als schrijver ten kantore van den districtmeester van het 2e en 3e district alhier.

De heer E. S. C. de Veer Abrahamsz, 1ste commies en ambtenaar van politie ten parkette van den Procureur–generaal, is belast met de waarneming van de betrekking van advocaat–generaal bij het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao.

De heer J. H. Perret Gentil Lz., aspirant–klerk ter inspectie der belastingen is overgeplaatst naar het parket van den Procureur-Generaal.

Aan den heer C. P. Ameluuxen, onderwijzer 2e klasse op St. Eustatius, is tot herstel van gezondhied een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den heer R. J. Beaujon, havenmeester en loods te Paardenbaai op Aruba is 14 dagen verlof verleend.

Aan den marechaussée der 2de klasse op St. Martin (N. G.) R. A. Conner, is tot herstel van gezondheid, drie maanden verlof verleend.

Aan den marechaussée der 2de klasse G. Wieringa is tot herstel van gezondheid, eene maand verlof verleend.

Mejuffrouw W. I. C. van Eps, is tijdelijk aangesteld tot onderwijzeres 3de klasse aan de Hendrikschool alhier.

Koloniale Postspaarbank.

Ingebrachte gelden in de Maand April 1911.

Willemstad		f 12.810.06
2e district		12.
3e „		21.50
4e „		3.50
5e „		23.
Oranjestad	Aruba:	452.53
3e district	„	—
Kralendijk	Bonaire:	435.20
Rincon	„	3.75
Philipsburg, St. Mart. NG.		312.11
Oranjestad, St. Eust.		264.36
Bottom, Saba		215.—
Windwardside		30—
	Samen:	f 14.556.01
	Terugbetaald:	11.175.37

Ratten en besmettelijke ziekte.

Verleden jaar zijn in de haven van Londen 43.733 ratten verdelgd. In de tien jaren, die op 31 December geëindigd zijn, waren in het geheel 649.975 ratten gedood. Het aantal gevallen van besmettelijke ziekten op schepen, die de haven van Londen binnen loopen, neemt af.

Het onderzoek van levensmiddelen is aanmerkelijk verscherpt, en beambten van den gezondheidsdienst zijn er dag en nacht aan het werk.

Als wij nu nagaan, dat met de maatregel om ratten en muizen te verdelgen ter voorkoming van de pest, hier op Curaçao door het Gouvernement reeds begonnen werd einde April 1908 en dat sinds dien datum tot op heden alleen in het stadsdistrict het respectabele getal van

29.978 ratten en
114.422 muizen

in het fiscalaat werd aangebracht en verdelgd, dan blijkt daaruit wel, dat wij zelfs tegenover de wereldhaven Londen met zijn veel uitgebreider verkeer nog een heel goed figuur maken.—

—Zooals men weet, hebben de ratten de gewoonte, langs de kabeltouwen, waarmede de schepen aan den wal liggen vastgemeerd, naar de schepen of den wal te klimmen. om dit nu te beletten brengt men in den laatsten tijd in sommige havens een eenvoudig middel in toepassing.

Van afstand tot afstand schuift men langs die kabels groote platte, schijven, middenin doorboord, met gladde oppervlakte, waarover de ratten onmogelijk kunnen heen klimmen.

Wanneer door een algemeenen maatregel in alle zeehavens de schepen overal tot het aanbrengen dezer schrijven zouden verplicht worden, zou het gevaar voor overbrengen der pest, nog aanmerkelijker verminderd worden.

Marktbericht
van den
Curacaoschen Handelsbond.

Van 14 Juli 1911.

ZOUT per vat van 180 K.G.		f	0.80
DIVIDIVI per K,G		„	0.06½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.		„	0.70
id. per KG. 2e kw.		„	0.60
HUIDEN per K.G		„	0.60
GEITENVELLEN per K.G		„	1.20
WOL per K.G		„	0,12
SCHAPENVELLEN per stuk		„	0.40
BEENDEREN per K.G		„	0.02
RECINUS–ZAAD per K.G		„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):			
Kwaliteit No. 1 per dozijn		„	3.—
„ „ 1 (gebleekt) „ „		„	3.12½
„ „ 1a „ „		„	—
„ „ 1a [gebleekt] „ „		„	—
„ „ 2 „ „		„	4.50
„ „ 3 „ „		„	4.50
„ „ 3 „ „		„	4.62½
„ „ 4 „ „		„	5 50
„ „ 5 „ „	(OLA)	„	6.50
„ „ 6 „ „		„	7.—
„ „ 7 „ „		„	7.50
„ „ 8 „ „	(OLA)	„	7.50
„ „ 9 „ „		„	10.50
„ „ 10 „ „	(OLA)	„	9.—
„ „ 11 „ „		„	12.—
„ „ 12 „ „	(OLA)	„	12.—
„ „ 13 „ „		„	15.—
„ „ 14 „ „	(OLA)	„	15.—
„ „ 15 „ „		„	18.—
STROOHOEDEN (latai):			
Kwaliteit X per dozijn		f	1.50—
„ XX „ „			—
„ XXX „ „			—

KLEINE STROOHOEDEN (hipijapa) in kwal. overeenkomende met kwal. No. 1 van ongeveer 25 cM. van kruin af tot rand per doz. f 2.50

Uit de naburige Republieken.

Haiti.

De nieuwe kruiser „Antoine Simon” die einde Juni van Port-au-Prince vertrok naar Cabo de Haiti, met den President en troepen aan boord, moest in Gonaives achterblijven, wegens een defect aan de machine. De Duitsche stoomer „Graetic” werd daarom door het gouvernement gecharterd om den President en de troepen naar de plaats hunner bestemming te brengen. Het doel van President Simon is de revolutie, die reeds twee maanden in het noorden met groote activiteit woedt, te onderdrukken.

— 4 Juli werd aan het gouvernement van Haiti een collectieve nota aangeboden, onderteekend door de diplomatieke vertegenwoordigers van Frankrijk, Groot-Britanje, Duitschland, de Vereenigde Staten en Italië, waarin zij de regeling verzoeken der hangende vorderingen, en wel binnen den tijd van drie maanden, waarna ze zich verplicht zullen zien om krachtiger maatregelen te menen.

Gedurende de laatste 10 jaren hebben enkele mogendheden, vooral Duitschland en Frankrijk bij verschillende gelegenheden pressie uitgeoefend, voor het betalen van aanzienlijke geldvorderingen van bankiershuizen dezer zwarte republiek.

(*B. C.*)

Colombia.

— Een hevige orkaan veroorzaakte aanzienlijke schade op de kusten van Magdalena.

— De arbeid aan de oprichting van het standbeeld van Christoffel Columbus en het meterelogisch observatorium te Barranquilla gaat goed vooruit.

—Volgens *La Linterna* van Tunja, heeft zich in Combita en andere omliggende plaatsen een onbekende epidemie voorgedaan, die talrijke slachtoffers heeft gevraagd, alleen is de plaats Combita zijn ongeveer zestig personen gestorven tengevolge dezer onbekende pest.

Central-Amerika.

Volgens berichten uit New-Orleans, wordt aldaar een nieuwe opstand beraamd in Centraal–Amerika, door de Zuid-Amerikanen, die uit hun land verbannen, en dagelijks conferentie houden. Wanneer de Vereenigde Staten niet tusschen beide komen, en hun pogingen verijdelen, zal men waarschijnlijk binnen enkele maanden in de geschiedenis van Centraal–Amerika een der ernstigste oproeren te boeken hebben van af de zuidelijke grenzen van Mexico tot Panamá, met uitzondering van den opstand van Costa Rica. Nooit wellicht waren er in New-Orleans zooveel revolutionairen als thans, en een groot aantal geheime agenten is aan het werk gezet om ze te bewaken.

Men verzekert dat ze reeds 5000 geweren en 300.000 patronen in hun bezit hebben, als ook de oude tordedo boot „*Winslow*” der Vereenigde Staten. Ook voegt men erbij, dat ze onderhandelingen hebben aangeknoopt over de oude kannonneerboot „*Siren*” en een of twee schepen meer voor de kusten van de Stillen Oceaan.

Een groot aantal soldaten, waaronder zes leden van het bekende Amerikaansche legioen van Garibaldi, is daar, in afwachting van de bevelen van General Lee Christman, de meest bekende vechtersbazen van beroep. Ook Dr. Rodolfo Espinosa, die een der politieke leiders van Nicaragua was, heeft deel in deze beweging.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Het geheim eener staking.

Men heeft nooit goed den waren oorsprong gekend van de staking der cheminots. Men kon niet begrijpen waarom de beweging van verzet ontketend was, juist op het oogenblik waarop maatschappijen, regeering en parlement poogden eene oplossing in der minne te vinden.

Thans echter komt er licht: Guérard, socialist-reformist, stichter van het nationaal syndikaat der spoorwegen, uit zijn ambt ontzet door de revolutionnaire syndikalisten, verzekert ons nu dat het bevel tot staken, dezelfden avond aan al de groepen gezonden, valsch was, niet meer of niet minder, valsch.

De Conféd. gén. du Travail had eene staking van de spoorwegen noodig. De opvolger van Guérard, zekere Toffin, durfde het bevel tot staken niet teekenen. Men teekende het in zijne plaats, met zijnen naam. Hij liet het toe om zijne plaats niet te verliezen.

De groote, ongelooflijke dwaling van Jaurès in deze zaak is geweest, niets te hebben geweten van de misdadige stoutmoedigheid der Bedamant, Bidegarray en andere Le Guenninc's. Zij stelden de heel socialistische partij ten dienste van de beroepswoelmakers.

Men kent nu deze laagheid. De slag is verloren geweest en drieduizend ontslagenen liggen op het slagveld.

Zoo men de ontroering en den spijt van Jaurès begrijpt, begrijpt men in 't geheel niet, zegt de correspondent van de „Etoile Belge”, dat de cheminots nog geneigd zijn naar dergelijke leiders te luisteren, die enkel speculeeren op de ellende en het verzet van de lijdzame kudde der bijdragenbetalers.

De hevigste vijand van Guérard, de hevigste revolutionnair van het spoor, citoyen Le Guennic, heeft dezer dagen zijne kameraden eene goede les gegeven: met recht ontslagen aarzelde hij niet van het syndikaat eene plaats te eischen van betaald propagandist. Men weigerde ze. Hij protesteerde. Hij dreigde histories bekend te maken, erger nog dan de vervalsching van Toffin. Toen smeekte men hem te zwijgen, wat geduld te oefenen. Wat beteekent dit alles? Wel dat de beroepsoproermakers, die er profijt uittrekken en zich hebben weten meester te maken van het Fransche syndikalisme, het reeds tot in den grond bedorven hebben.

Uit dit schrijven leert men eens te meer de tactiek der socialisten kennen.

PORTUGAL

Naar uit Lissabon wordt gemeld, moeten de monarchisten reeds de Minhoburg bij de Spaansche grens zijn overgetrokken, met het doel het volk tegen de republiek op te hitsen. Zij werden echter door de troepen weder teruggedreven. Evenwel verzekert de „Diario Popular” dat in weerwil van de eischen der Portugeesche regeering, het van samenzweerders aan de grenzen krioelt, omdat de Spaansche regeering beweert, van hun verblijf niets af te weten. Intusschen is de omvang der beweging niet vast te stellen. In hoeverre deze echter de regeering verontrust, blijkt uit het feit, dat zoodra toen de Minister van Oorlog te Lissabon teruggekeerd was, de Ministerraad over de mobilisatie der troepen heeft beraadslaagd. Het ging er om, de Zuid–provincie tegen tegen een mogelijken inval der monarchisten te vrijwaren. Naar verluidt, bleef de vraag onbeslist of de Lissabonsche divisie, dan wel die van Visen met deze opdracht belast zou worden. En toch heerschte volgens officieele berichten in geheel Portugal volkomen rust.

RUSLAND.

Corruptie in Rusland.

—Bij 't onderzoek naar de corruptie onder de Russische ambtenaren in Siberië, welk onderzoek door den Senator Medem wordt geleid, is o.a. een merkwaardig voorval aan den dag gekomen.

Op den Siberischen spoorweg, ontspoorde op 25 December 1905 bij het station Wodorasdel een trein van het Roode Kruis, welke was uitgerust en bekostigd door grootvorstin Olga Nikolejefna, de oudste dochter van den Tsaar.

Bij deze ontsporing werden slechts drie wagens van den langen trein beschadigd.

Ten einde op de eenvoudigste wijze het zaakje weer in orde te brengen, beval de stationschef, dat de geheele trein met zijn kostbare hospitaalinrichting, met petroleum moest worden overgoten en verbrand.

Na een paar uur was op deze wijze van den trein niets anders overgebleven, dan de ijzerdeelen, die door den chef voor oud ijzer werden verkocht.

De inhoud van den verbranden trein was ongeveer een milliqen roebel waard.

Opdat de zaak niet ruchtbaar worden zou, werd naar Petersburg gerapporteerd, dat de trein door de Japanners was buitgemaakt.

Senator Medem heeft thans dit onfrissche zaakje ontdekt en aan het licht gebracht.

PHILIPPIJNEN.

Tien jaren nu is het, dat de Filippijnsche eilanden, nadat ze door de Ver. Staten uit pure onbaatzuchtige menschlievendheid van Spanje's dwangjuk waren bevrijd, door de Amerikanen worden geleid en bestuurd.

Want wel was de nieuwe staat van zaken reeds in 1898 bij het tractaat van Parijs erkend, maar eerst in Juni 1901 hadden Agninaldo's benden 't veld geruimd en was het stelsel van bestuur, waardoor men deze eilanden de hoogste trappen der beschaving zou doen beklimmen te Washington vastgesteld.

Der geheele wereld, zoo de oude zoow als de nieuwe, had men er op luiden toon kennis van gegeve dat Amerika hier een nieuw, arbeidzaam, krachtig en vrij volk ging vormen, en het middel daartoe zod, in de eerste plaats wezen de school.

Nu, met kracht is men aan de verbetering, althans vermeerdering, van 't onderwijs gegaan. Ongeveer 3500 lagere scholen, 1165 middelbare en 38 industrie- en landbouwscholen werden gesticht. Tweeduizend onderwijzers en onderwijzeressen kwamen over den Oceaan, en vele Fillippino's werden tot halve geleerden gepromoveerd, met het gevolg..... dat, terwijl vroeger arbeidzaamheid toch al niet hun grootste deugd was, zij nu in 't geheel niets meer uitvoeren, dan hun licht in vele politieke debatten laten schijnen.

De Amerikanen zijn niet karig geweest: millioenen geven zij jaarlijks voor 't onderwijs uit en nog meer voor werken van hygiënischen aard, zoodat b.v. de stad Manilla een geheel nieuw aanzien gekregen heeft, en de sterfte met 40 procent verminderd is.

De groote centrale gevangenis nabij de hoofdstad is zelfs zoo voortreffelijk en gerievelijk ingericht, dat degene, die er eenmaal geweest is, zijn uiterste best doet, er terug te komen.

Maar de allermeeste zorg is besteed aan de economische ontwikkeling, welke immers ten slotte zal bepalen, of de verovering der Filippijnen een goed zaakje blijkt te zijn geweest.

En ook hier is 't resultaat niet evenredig aan de verwachtingen en aan de ten koste gelegde moeite.

Nog steeds, hoewel de bodem vruchtbaarheid genoeg bezit, moet een groot deel der levensbehoeften van elders worden ingevoerd.

Men weet, dat vroeger de bodem voor een groot deel in handen was van de (Spaansche) geestelijkheid, en dat de eigenaars den grond aan de boeren en kweekers verhuurden. Bij tractaat met den H. Stoel werden deze eigendomsrechten afgekocht — (Amerikanen zijn geen vrijzinnige Franschen of Portugeezen, die ze eenvoudig zouden hebben gestolen —) en men wilde ze nu aan de inboorlingen in kleine stukken afstaan. Een wet werd aangenomen, die opeenhooping van landbezit verbood. Maar...... 't groote kapitaal is vindingrijk en machtig: het heeft zich een aantal stroomannen aangeschaft, waardoor het mogelijk werd toch groote bezittingen in ééne hand te krijgen; de suikertrust alleen wist zich reeds het bezit van 56000 acres der vruchtbaarste gronden te verschaffen voor een derde van den prijs, dien de regeering zelf indertijd betaalde....

Zoo is nu de Filippino opnieuw afhankelijk en spoedig zal hij wel bespeuren, dat de vroeger zoo zwaar gedragen „heerschappij" der religieuse orden en congregaties licht was in vergelijking met wat het winzuchtig en koud, georganiseerd kapitaal van hem eischt.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 8 JULI — 22 JULI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Prinses Juliana	Kissing	28 Juni	Aruba	11 Juli	Bonaire
Prinses Juliana	„	13 Juli	Bonaire	?	
Maracaibo	G W Goodman	8 „	New-York	8 „	Maracaibo
Maracaibo	„	13 „	Maracaibo	13 „	New York
Philadelphia	H. Highborn	13 „	New-York	13 „	La Guayra
Philadelphia	„	18 „	La Guayra	19 „	New-York
Zulia	S. S. Morris	22 „	New-York	22 „	Maracaibo
Merida	A. Johanson	10 „	Maracaibo	10 „	La Guayra
Merida	„	12 „	La Guayra	13 „	Maracaibo
Merida	„	19 „	Maracaibo	20 „	Maracaibo
Pr. der Nederl	J. C. Metus	10 „	Amsterdam	11 „	New-York
Prins Willem I	A. R. Nyboer	16 „	New-York	17 „	Amsterdam
Prins Willem IV	P. C. v.d. Graaff	22 „	Amsterdam	28 „	New-York
Sachsenwald	M. Muttrich	11 Juli	Hamburg	11 Juli	Pto. Colomba
Cuban	Masters	14 „	Liverpool	14 „	Sta. Marta
Bolivia	O. Langer.	17 „	Hamburg	18 „	Hamburg
Montserrat	Garriga	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Brasile		21 „	Génova	21 „	Colón
Dictator	*Nicholson*	22 „	Liverpool	22 „	Prt. Colombia

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Priscilla H	8 Juli	Isl. Barlov.	*Pelgrim I*	8 Juli	Barbados
Refugio H	9 „	Aruba	*Carlota V*	10 „	La Guayra
Olga Lucila C	11 „	Rio Hacha	*Virginia H*	10 „	Vela de Coro
Hilda H	12 „	Maracaibo	*Ariminta H*	10 „	Barbados
Hungaria H	13 „	Bonaire	*Refugio H*	10 „	Aruba
Virginia H	13 „	Vela de Coro	*Hungaria H*	10 „	Bonaire
Virginia D	13 „	Prt. Rico	*Gaviota H*	11 „	Maracaibo
Lady C	14 „	Rio Hacha	*Electra H*	11 „	Maracaibo
			Amadora H	11 „	Haiti
			Diana V	12 „	Maracaibo
			Cor de Maria C	12 „	Rio Hacha
			Marina V	12 „	Maracaibo
			Hungaria H	13 „	Bonaire
			Victoria H	15 „	Maracaibo
			G. v. d. Branohof	15 „	Maracaibo

6 Juli is H. M. UTRECHT teruggekeerd van Bonaire en zal a.s. Maandag weer daarheen vertrekken.

11 Juli is hier het Fransche stoomschip PEROU gepasseerd en heeft eenige reizigers aan land gezet.

Drukker:
D. L. BOGAERS.